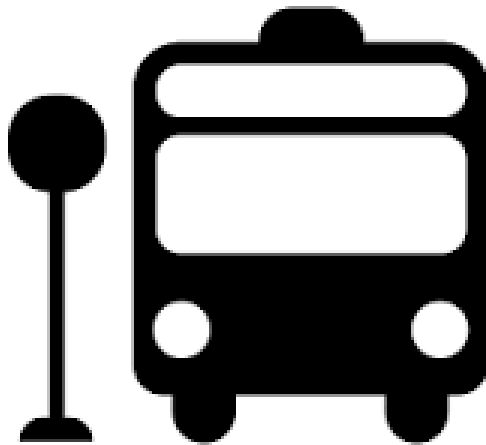

KÄRSÄMÄEN KUNNAN ESIOPETUS- JA KOULUKULJETUSTEN OHJEISTUS

Esiopetus ja koulukuljetuksia koskevat ohjeet Kärsämäen kunnassa

Perusopetuslain 32 § toteaa koulumatkoista seuraavasti: Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Kuljetuksen myöntämisen perusteet:

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain ja Kärsämäen kunnan opetustoimenlautakunnan hyväksymien ohjeiden mukaisesti. Opetustoimen lautakunta on tehnyt 14.10.1999/114§ päätöksen, että "Lautakunta päättää järjestää maksuttoman oppilaskuljetuksen alle 5 km koulumatkoille niille 1-6 luokan oppilaille, joiden koulumatka taajama-alueen ulkopuolella suuntautuu 4-tietä pitkin." Lisäksi opetustoimen lautakunta voi myöntää hakemuksen perusteella harkinnanvaraisen maksuttoman koulukuljetuksen. Opetustoimen lautakunnan myöntämien harkinnanvaraisten koulukuljetusten omavastuu on 2€/päivä/oppilas. Mikäli harkinnanvarainen kuljetus on myönnetty useammalle kuin yhdelle saman perheen koululaiselle, on omavastuu seuraavilta 1€/päivä/oppilas. Omavastuu laskutetaan lukukausittain myönnettyjen kuljetuspäivien mukaan. Omavastuu ei koske ennen 7.10.2015 (§ 102) myönnettyjä maksuttomia harkinnanvaraisia kuljetuksia.

Harkinnanvaraisen koulukuljetuksen omavastuusta voidaan lautakunnan päätöksellä poiketa, mikäli koulukuljetuksen järjestämisen perusteena on esim. sairaus tai vamma, kuitenkin äkillisissä sairaustapauksissa tai vastaavissa voi maksuttoman kuljetuksen myöntää myös sivistysjohtaja.

Kärsämäen kunta järjestää maksuttoman koulukuljetuksen lukiolaisille, joiden koulumatka on vähintään 7 kilometriä. Kyydit kulkevat klo 8.45 alkaville tunneille ja iltapäivällä klo 15 jälkeen koteihin. Opiskelijoiden tulee täyttää KELA:n koulumatkatukihakemus heti lukuvuoden alussa ja toimittaa se rehtorille mahdollisimman pian, viimeistään elokuun loppuun mennessä. Koulumatkatukihakemuksen jättäminen on edellytys Kärsämäen kunnan järjestämän maksuttoman kuljetuksen saamiselle. Mikäli opiskelija on käyttänyt koulun järjestämää maksutonta kuljetusta jättämättä koulumatkatukihakemusta, tai on jättänyt sen myöhästyneenä, hän on velvollinen korvaamaan kunnalle saamatta jääneen koulumatkatuen. Koulumatkatukihakemuksia saa lukion rehtorilta.

Koulumatkan pituus:

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen kouluun tai kunnan määräämään esiopetuspaikkaan tai korvaa oppilaan huoltajille koulumatkakustannuksia, jos esiopetuksessa olevan tai 1.-3. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin 3 kilometriä. 4.-9. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä 5 kilometriä.

Koulumatka mitataan oppilaan pihapiirin rajalta koulutontin portille lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin. Frosteruksen koululla mittauspisteenä käytetään linja-autojen pysähtymispaikkaa keskellä koulun pihaa. Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kunnan ei ole välttämätöntä järjestää kuljetusta oppilaan koko koulumatkalle, vaikka tällä olisi oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen. Perusopetuslain 32 §:ään perustuen oppilaan enimmäismatka on 5 kilometriä.

Koulumatkan vaarallisuus:

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kunta järjestää kuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaa huoltajalle oppilaan kuljettamisesta aiheutuvia koulumatkakustannuksia. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita. Tärkeinä seikkoina pidetään teiden liikennemääriä ja nopeusrajoituksia. Valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee tiestä vaarallista. Petokyydit myönnetään tapauskohtaisesti ottaen huomioon riistanhoitopiirin, riistanhoitoyhdistyksen sekä petojen liikkeitä ja petokantaa laskevien tahojen lausunto/ lausunnot. Petokyyti järjestetään siksi ajaksi kuin se on lausuntojen mukaan tarkoituksenmukaista.

Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus:

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella, esim. terveydellisistä syistä johtuen, edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa esim. lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija. Lausunnossa on selvitettävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi myös ajanjakso, jolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä. Koulutapaturmissa oppilaalle järjestetään lääkärintodistuksen perusteella koulukuljetus. Todistuksesta tulee ilmetä, minkälainen vamma on kyseessä, miten se vaikuttaa oppilaan kulkemiseen ja miten kauan tapaturmakuljetusta tarvitaan. Vapaa-ajan tapaturmissa koulukuljetuksesta huolehtii huoltaja.

Yhteishuoltajuus:

Kunta järjestää kuljetuksen oppilaan väestörekisterissä olevasta osoitteesta, jos koulukuljetuksen ehdot täyttyvät.

Aamu- ja iltapäivätoiminta:

Lapsen osallistuessa sekä aamu- että iltapäivätoimintaan kuljetusta ei järjestetä eikä kuljetuksen kustannuksia korvata. Kuitenkin vain aamupäivätoiminnassa olevat saavat iltapäiväkuljetuksen ja iltapäivätoiminnassa olevat vain aamukuljetuksen. Jos kuljetukseen oikeutettu lapsi osallistuu säännöllisesti vain tiettyinä lukuvuoden alussa ilmoitettuina päivinä aamu- tai iltapäivätoimintaan esim. maanantai – keskiviikko, kuljetus kotiin voidaan järjestää muille päiville (to-pe). Huoltaja on velvollinen ilmoittamaan taksille ja koululle lukuvuoden alussa, mikäli lapsi menee aamu- tai iltapäivätoimintaan, eikä tarvitse kuljetusta. Niinä päivinä, kun lapsi ei poikkeuksellisesti menekään aamu- tai iltapäivätoimintaan, huoltaja vastaa kotiin kuljetuksesta

Koulukuljetusten järjestämisen periaatteet:

Koulukuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevia reittejä. Muita kuljetusmuotoja, esimerkiksi tilauslinja-autoja ja takseja, käytetään täydentämään yhteyksiä. Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta. Lain mukaan oppilaan päivittäinen kuljetusmatka odotusaikoinen voi kestää enintään kaksi ja puolituntia. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen oppilaan, tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kuitenkin kestää enintään kolme tuntia päivässä. Oppilaan koulupäivä alkaa koulun työjärjestyksen mukaisen ensimmäisen tunnin alkaessa. Koulutuksen järjestäjällä ei ole velvollisuutta järjestää valvontaa ennen ensimmäisen oppitunnin alkua. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Tukiopetuksesta, jälki-istunnosta ja koulun järjestämistä kerhoista ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Oppilas, jolla ei ole oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen kodin ja koulun välillä, on mahdollisuus käyttää koulukuljetusta kodin ja koulun välillä tai esim. kaverin luokse maksamalla kuljetuksesta, mikäli autoon mahtuu. Kuljettaja perii tällöin voimassa olevan hinnaston mukaisen taksan.

Koulukyydissä matkustaminen:

Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Vahinkojen korvaamisesta liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat keskenään. Jos kuljetuksen aikana tapahtuu häiriköintiä, voi kuljettaja puuttua asiaan tilanteen vaatimalla tavalla. Huoltajan tulee ilmoittaa taksiautoilijalle oppilaan poissaolosta, jolloin hän ei tarvitse koulukyytiä. Oppilaan tulee olla ajoissa pysäkillä (vähintään 5 min. ennen merkittyä lähtöaikaa). Koulukyyti ei voi ohittaa sovittua koulukyytipysäkkiä etuajassa.

Liikenneturvallisuus:

Kunta tekee omalta osaltaan jatkuvaa työtä koulumatkojen liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan ja matkustamaan turvallisesti liikenteessä. Varsinkin pienten lasten kanssa on syytä kulkea reitti niin moneen kertaan, että se tulee lapselle tutuksi ja, että hän osaa toimia oikein liikenteessä. Hämärän tai pimeän aikana tulee käyttää heijastinta. Alkolukon käyttö on pakollista takseilla ja linja-autoilla tilausajoina suoritettavissa koulukuljetuksissa 1.8.2011 alkaen (Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa 1110/2010). Koulukuljetuksiin käytetyt autot tulee olla kuljetusten aikana varustettu valaistulla koulukyytikuvulla tai koulukyytikilvillä.

Vastuut:

Vanhemmat huolehtivat, että oppilas on ajoissa kuljetuspaikalla, jolloin kaikki kuljetettavat ehtivät oikeaan aikaan kouluun. He huolehtivat myös, että oppilas on pukeutunut sään mukaisesti, käyttää pimeällä heijastinta, kuljetusreitin varteen pyöräillessään käyttää pyöräilykypärää ja pitää mukanaan tarvittavat välineet asianmukaisesti pakattuna. Vanhemmat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana. Oppilas odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille, nousee autoon reippaasti ryntäilemättä, istuu penkille ja kiinnittää turvavyön, automatkalla käyttäytyy asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon, noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita, pitää ajomatkan

aikana turvavyön kiinnitettynä, kertoo kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille, poistuu autosta viivyttämättä ja huolehtii, ettei autoon unohdu mitään tavaroita. Jos oppilas joutuu ylittämään tien hän odottaa, kunnes kuljetusauto on jatkanut matkaa, ymmärtää pelisäännöt ja sitoutuu noudattamaan niitä, koulumatkan aikana koulun järjestyssäännöt ovat voimassa. Jos oppilas ei tarvitse koulukuljetusta, vanhemmat ilmoittavat poissaolosta suoraan liikennöitsijälle sekä koululle. Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin. Oppilaalla on oikeus kävelymatkaan.

Kärsämäen kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Koulumatkalla vakuutus on kuitenkin voimassa vain kodin ja koulun välillä. Vakuutus katkeaa, jos oppilas poikkeaa reitiltä.

Koulun vastuu:

Rehtori huolehtii, että kuljetusten järjestelijä saa kuljetettavien luettelot, kouluajat ym. tiedot. Kouluaika tarkoittaa sovittua kouluun tulo- ja koulusta lähtöaikaa. Vuosittain kouluissa käsitellään koulukohtaiset koulukuljetusten pelisäännöt. Koulu arvioi kuljetusten toimivuutta säännöllisesti ja kehittää kuljetusjärjestelyitä.

Päätöksenteko:

Koulujen rehtorit suunnittelevat kuljetusreitit yhteistyössä autoilijoiden ja sivistysjohtajan kanssa ja tekevät oman koulunsa oppilaiden kuljetuspäätökset. Kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat järjestää lastensa koulumatkat toisinkin, jos he katsovat, että kunnan tarjoama koulukuljetusten taso ei ole riittävä. Kuljetuspäätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla Hallinto-oikeuteen (Perusopetuslaki 477/2003 42 § 1mom).

Lähteitä:

Perusopetuslaki 21.8.1998/628

Opetushallitus. 2011. Koulukuljetusopas